

Visning av resultater og skjermingsregler

Resultatene fra Elevundersøkelsen blir publiserte både i vår statistikkbank og i et analysebrett der du kan se grafiske fremstillinger av utvalgte resultater fra undersøkelsen. Skoler og skoleeiere kan se egne resultater i en egen pålogget del. Noen resultater kan være prikket for å ivareta elevenes personvern.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 18.09.2023

I analysebrettet og statistikkbanken kan du også sammenligne egne resultater med andre skoler, med kommuner, fylker og med nasjonalt nivå. Det vil også bli mulig å hente ut data fra Elevundersøkelsen for 2021, 2022 og 2023 gjennom et API.

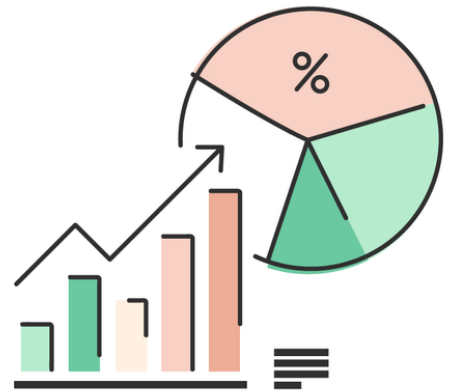
Skjermingsregler (prikkeregler)

Når resultatene er skjermet er det som oftest fordi det er et lavt antall elever i en klasse eller en gruppe. Når Utdanningsdirektoratet skjermer resultatene i tabellen, blir tallet erstattet med en prikk eller en stjerne. Reglene for skjerming kalles derfor «prikkeregler».

Det finnes en rekke regler for skjerming/priking som bestemmer hvilke resultater som kan vises. De viktigste skjermingsreglene er:

Primærskjerming

Skjermeregul 1.1. Dersom antallet elever bak et svaralternativ, spørsmål eller indeks er 1, 2, 3, 4 eller 5, og antallet elever i aggregatet over er lavere enn 20, skal tallet skjermes.

Eksempel: Om det i en klasse er 19 elever, og 3 av disse svarer et bestemt svaralternativ, vil dette resultatet skjermes. Om det er 20 elever i klassen og 3 svarer, vil resultatet ikke skjermes.

Skjermeregul 1.2. Dersom alle elevene i en gruppe svarer det samme svaralternativet, så skal tallet skjermes.

Eksempel: Når alle elever i en klasse svarer helt likt, må vi skjermes resultatet fordi vi da med sikkerhet vet hva hver enkelt elev har svart.

Skjermeregul 1.3. Dersom et tall er identisk med aggregatet over minus 1 til 5 og aggregatet over er mindre enn 31 så skal tallet skjermes.

Eksempel: Hvis det er 27 gutter og 3 jenter i en klasse på 30 elever så vil resultatet skjermes, hvis det er 24 gutter og 6 jenter vil det ikke skjermes.

Sekundærskjerming

Hvorfor sekundærskjermes vi? Dersom ett tall er skjernet, må også andre tall som kan benyttes til å utlede de skjernede tallene skjermes.

Regkene for sekundærskjerming sørger for at små tall skjermes og at andre tall som kan benyttes til å utlede de små tallene også skjermes. Dette kan innebære at et tall for gutter skjermes sekundært mot et lavt tall for jenter, selv om det er mange gutter i utvalget. Om man ikke hadde sekundærskjernet, kunne man tatt summen av alle kjønn, og trukket fra tallet for gutter og slik funnet tallet for jenter. Denne logikken gjelder i alle «hierarkier». For eksempel kan store utdanningsprogram bli skjernet sekundært for små utdanningsprogram og store skoler bli skjernet sekundært for små skoler.

Skjermeregul 2.1. Dersom aggregatet over er 0 og det allerede er satt en eller flere «prikker» i aggregatene under (som også da må være 0), skal tallet skjermes.

For eksempel: Dersom tallet for gutter er lik «0» og tallet for jenter er lik «0», og begge er skjernet, må også summen for begge kjønn (som da må være «0») skjermes. For dersom man ser at summen er lik «0», så må resultatet nødvendigvis være «0» for både jenter og gutter.

Skjermeregul 2.2. Dersom summen av de skjernede tallene i sidestilte kategorier er 5 eller mindre, må ytterligere et tall skjermes.

For eksempel: La oss si at vi har tre skoler i kommunen. De to første skolene har tallet «1» og er skjermet. Da må vi også skjerme den tredje skolen, selv om dette tallet er større enn fem, fordi summen av de skjermede tallene må være større enn 5.

Skjermeregul 2.3. Dersom det ikke finnes skjermede tall på nivået under en skjermet aggregering, må minst en underliggende aggregering også skjermes.

For eksempel: Dersom summen av alle kjønn er skjermet, må enten resultatet for gutt eller jente også skjermes, ellers kan man summere gutt og jente og slik finne summen av alle kjønn.

Skjermeregul 2.4. Dersom det finnes kun én kategori i en aggregering og den er skjermet, må også aggregatet over skjermes.

For eksempel: Dersom det bare finnes gutter i en klasse, og guttene er skjermet, må også summen for hele klassen skjermes.

Nytt i skjermingsmodellen fra 2023

I 2022 måtte Udir stramme inn reglene for skjerming, på grunn av innstramninger i personvernlovgivningen. Resultatet av disse innstramningene var at mange flere skoler enn tidligere opplevde at deres resultater ble skjermet. Vi har derfor gjort en rekke endringer i reglene for skjerming og visning for at flere skoler skal kunne få se sine resultater.

Dette er noen av endringene vi har gjort:

Fjerning av aggregatvisninger

Frem til 2022 tilrettela vi for å bryte resultatene ned på aggregatene «kjønn» (gutt og jente) og «utdanningsprogram» (for videregående trinn) helt ned på klasse/gruppenivå. I 2023 går vi bort fra denne muligheten, for å få ned skjermingen på trinn-nivået. Elevundersøkelsen vil fortsatt ha med spørsmål om kjønn, men resultatene fordelt på kjønn vil først være synlig på kommunenivå for grunnskoler og fylkesnivå for videregående skoler. Et annet grep vi gjør er å fjerne visningen av klasse/gruppenivå på rapportene om mobbing. Merk at klasse/gruppenivået vil være tilgjengelig på de øvrige resultatene.

Ved å fjerne visning av flere aggregater (som kjønn, studieprogram og klasse/gruppe for mobbetallene) får vi muligheten til å vise langt flere resultater på

trinn-nivå. Vi har valgt trinn-nivået for at skolene i det minste skal få ett tall å forholde seg til over mobbing, uten at dette går på bekostning av våre krav til personvern. Og gjennom å kun vise resultater over mobbing på ett aggregat (trinn) har vi senket andelen tall som skjermes markant.

Når visningene av resultater er mulig å bryte ned på mange aggregater, kan personer med lokal kjennskap potensielt sammenstille resultatene og løse opp skjermingen ved hjelp av elimineringsmetoden. Ved å fjerne visningen av disse aggregatene sikrer vi at personer uten taushetsplikt som er tilknyttet skolen (andre elever, lærere, foreldre) ikke kan identifisere enkeltelever.

Konsekvensen av en løsning med færre aggregater er at skolene får mindre treffsikre resultater. Det blir for eksempel vanskeligere for skolene å vite om resultatene er gjeldende for 7A eller 7B når vi kun publiserer resultater for hele 7. trinn. Ikke desto mindre så vi at de aller fleste skolene fikk sine resultater over mobbing på klassenivå skjermet i 2022. Så faktisk vil en løsning med færre aggregater ikke bare gi flere resultater på trinn-nivået, men også totalt sett.

Mindre skjerming hos påloggede brukere

Brukere med påloggingsrettigheter signerer på vilkår for bruk første gang de logger inn på resultatvisningene. Påloggede brukere vil få tilgang til flere resultater enn brukere i åpen visning, men skjermingsregler gjelder for alle brukere.

Påloggede brukere må være oppmerksom på at de får tilgang til opplysninger som indirekte kan identifisere elevenes svar. Når det er mulig å indirekte identifisere enkeltpersoner, anses opplysningene som personopplysninger som må behandles i tråd med personopplysningsloven [1]. Personopplysningene kan i noen tilfeller også være taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven [2] § 13 første ledd. Påloggede brukere kan kun bruke opplysningene når det er innenfor formålet med egen behandling.

Det er ikke lov for brukerne til å gi innsyn i taushetsbelagte opplysninger. Resultater som er taushetsbelagte vil indikeres ved at det står en prikk/stjerne inntil resultatet, som vist her: 5,3*

Om det derimot ikke står en prikk/stjerne inntil, kan resultatet deles. Om det kun vises en prikk/stjerne er resultatet skjermet også for påloggede brukere.

Sammenslåingsfunksjonen fjernes

Det er ikke lenger mulig å slå sammen flere aggregater (klasser/grupper eller trinn)

for å få store nok utvalg til at ikke skjermingsreglene slår inn. Denne muligheten ble fjernet allerede før forrige publisering (Elevundersøkelsen 2022). Vi ønsker likevel å presisere dette igjen siden mange har etterlyst denne funksjonen. Funksjonen er fjernet av personvern hensyn.

Om bruk og deling for deg som pålogget bruker

Som pålogget bruker får du tilgang til flere resultater enn offentligheten, med den hensikt at tallene skal kunne brukes til lokal kvalitetsutvikling i fylkeskommuner, kommuner og skoler. Resultater gir ikke direkte identifiserende opplysninger som navn, personnummer eller kontaktopplysninger. Imidlertid kan det ikke utelukkes at enkeltelevers svar kan indirekte identifiseres, enten gjennom lokal kunnskap eller gjennom sammenstilling av resultatene med andre tall. Av denne grunn kan resultatene regnes som personopplysninger, og må behandles i tråd med personopplysningsloven. Personopplysningene kan være taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven § 13 første ledd, og skal ikke deles offentlig.

Om behandlingsansvar

Utdanningsdirektoratet eier statistikken som ligger på udir.no/statistikk og vi er ansvarlig for vår bruk av dataene. Du kan lese mer om personopplysninger og krav til behandling på [Datatilsynets hjemmeside](#).

Du som pålogget bruker er behandlingsansvarlig for din bruk av personopplysninger i statistikkbanken, når du får tilgang til disse.

Som behandlingsansvarlig er det ditt ansvar at behandlingen av resultatene er i tråd med personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR). Vi viser i denne sammenheng særlig til artikkel 6 om krav til behandlingsgrunnlag, artikkel 9 om behandling av særlige kategorier av personopplysninger, artikkel 24 om den behandlingsansvarliges ansvar (krav til internkontroll) og artikkel 32-34 om personopplysningssikkerhet.

Hvem kan du dele opplysninger med?

Tall vi skjerner fra offentlig visning er markert med en stjerne inntil tallet (f.eks. 5*) i pålogget visning. Når du som skoleleder eller skoleeier får tilgang til resultater som er skjernet i offentlig visning, skal ikke resultatene deles eller vises frem til andre uten tjenstlig behov. Det er altså ikke lov til å dele resultater med for eksempel FAU, foreldre, andre skoler, presse, eller andre utenfor skolen. Dette gjelder også i

forbindelse med innsynskrav.

For skoleledere er det særlig viktig at resultatene ikke deles til ansatte på skolen uten tjenstlig behov, grunnet risiko for indirekte identifisering gjennom lokal kjennskap. For skoleeiere er det særlig viktig at resultatene ikke deles til andre skoler grunnet risiko for identifisering gjennom sammenstilling av tall. Imidlertid gjelder disse retningslinjene for alle påloggede brukere.

[Les mer om bruk og deling av resultater](#)

Brukernavn og passord

Brukernavn og passord er personlig. Passord må oppbevares på en slik måte at det ikke blir gjort kjent for andre.

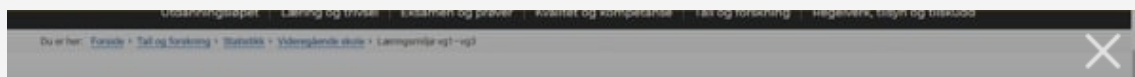
Eksempel: hvorfor tallene kan være taushetsbelagte

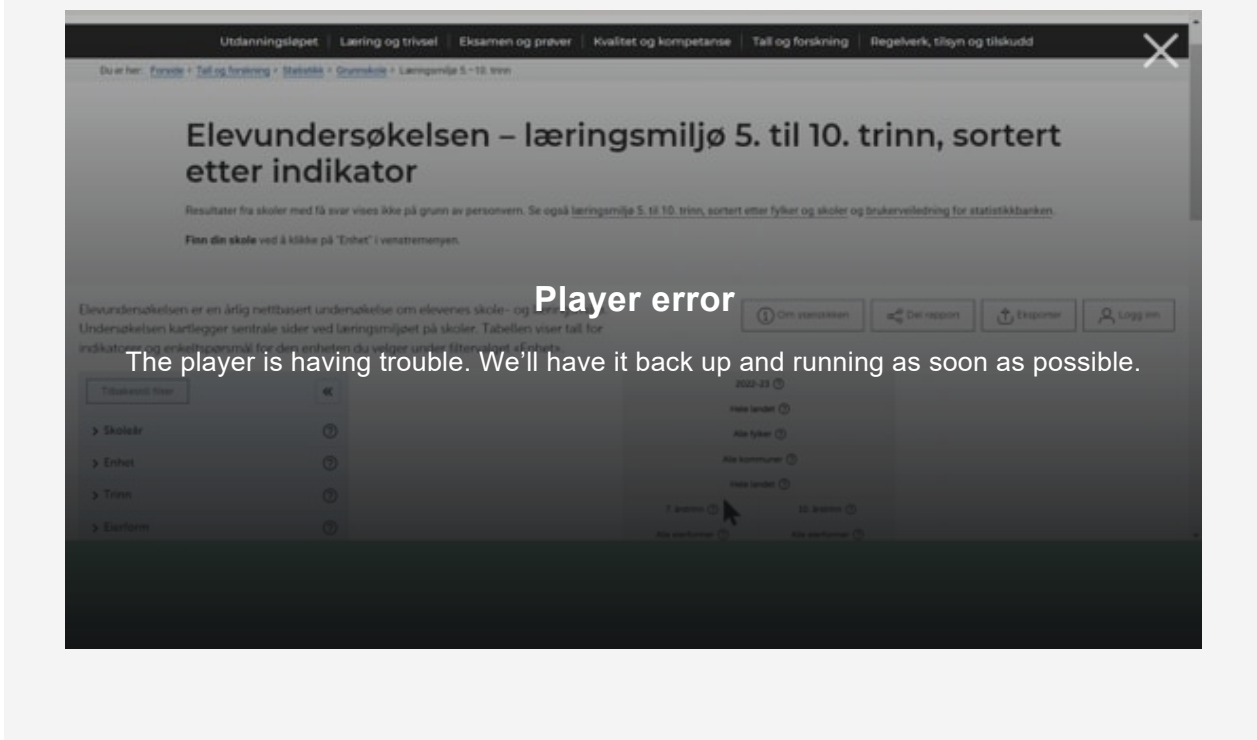
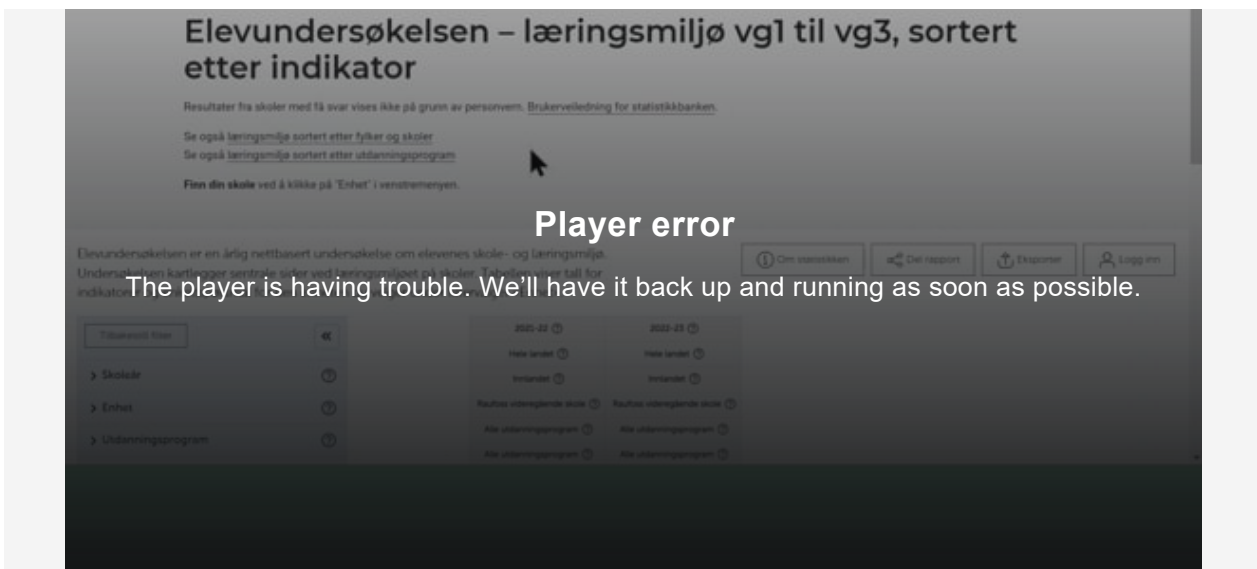
I en kommune er det 3 skoler. I offentlig portal kan man se at totalantallet som sier at de opplever seg mobbet i kommunen er 11. Hver skole får tilgang på sine egne tall, på henholdsvis 5*, 5* og *. Den siste skolen har så lavt tall (1) at skolen vil ikke få se dette tallet i pålogget portal. Men dersom skolen får vite de andre skolenes tall, kan de regne seg frem til at det er 1 som har svart at den opplever seg mobbet på sin skole. Derfor kan ikke skolene med tallene 5* og 5* dele disse tallene med andre.

Eksempel: formidling av skjermede tall

Om en skole får oppgitt at andelen elever som opplever seg mobbet er 5,3*, er det ikke tillatt å dele dette presise resultatet verken skriftlig eller muntlig. Imidlertid er det tillatt å beskrive om resultatene beveger seg i positiv eller negativ retning sammenlignet med året før og om de ligger over eller under det nasjonale snittet/fylkessnittet osv.

Veiledningsfilmer om bruk av statistikkbanken

Elevenes personvern veier tungt

Resultater fra undersøkelsen skal ikke publiseres på en måte som gjør det mulig for personer tilknyttet skolen (andre elever, foreldre, lærere osv.) å gjenkjenne den enkelte elevs svar. Skjermingsreglene skal ivareta personvernet ved å forhindre direkte eller indirekte identifisering av enkeltelever. Elevenes svar regnes som personopplysninger og skal behandles konfidensielt og i henhold til reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven § 13 (1). Opplysninger som direkte eller indirekte kan knyttes til enkeltindivider regnes som personopplysninger, se personopplysningsloven artikkel 4.

Slik kan du jobbe med skolemiljøet (også uten tall)

På udir.no har vi flere verktøy som skoler kan bruke for å arbeide med skole- og læringsmiljøet.

- Nettressursen tiltak i skolemiljø saker kan være til hjelp og støtte for skoler i arbeidet med å fremme et trygt og godt skolemiljø, og i arbeidet med å forbygge og håndtere saker.
- De to kompetansepakkene et trygt og godt miljø i SFO og trygt og godt skolemiljø kan støtte ansatte og ledere i skolen i å utvikle sin kompetanse om skole- og læringsmiljøet.

Temaer er bla. mestring og utvikling, relasjoner, anerkjennelse, elevens beste- vurderinger, mangfold, fellesskap og regelverk i praksis.

- I kompetansepakken inkluderende praksis, er målet er å oppnå inkluderende praksis for alle elever og en kultur for mangfold gjennom tidlig innsats, gode overganger mellom trinnene, og ved å tilpasse og tilrettelegge for den enkelte elev. Udir har også egne støtteressurser om tilpasset opplæring.
- I tillegg driver Holocaust-senteret Dembra på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Her samarbeider flere freds- og menneskerettighetssentre om utvikling og spredning av Dembra til skoler i sine regioner. Dembra tilbyr kurs, veiledning og nettressurser for å styrke demokratisk kompetanse og forebygge fordommer og utenforskap.